

ಹಾಲುಕ್ಕಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿರು ಮೇವಿನ ಹಾತ್ರ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ವರ್ಗೀಕರಣ

ಡಾ॥ ಎಲ್. ರಾಘವೇಂದ್ರ, ಎಂ.ವಿ.ಎಸ್.ಸಿ.
ಜಂಟಿ ನಿರ್ದೇಶಕರು
ಪ.ಸಂ. ವಿಭಾಗ, ಕೆ.ಎಂ.ಎಫ್.

ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಸಮೃದ್ಧಿಯ ಕಾಲ ಹಾಗೂ ಕೊರತೆಯ ಕಾಲ ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೈನುಗಾರಿಕೆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿ ನಾವು ಎರೆಡು ಋತುಮಾನಗಳನ್ನು ಗುರ್ತಿಸಬಹುದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮಳೆ ಹಾಗೂ ಚಳಿಗಾಲದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗುವಷ್ಟು ಹಾಲು ಬೇಸಿಗೆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗದು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣವೆಂದರೆ ಅದು ಹಸಿರುಮೇವಿನ ಲಭ್ಯತೆಯಲ್ಲುಂಟಾಗುವ ವ್ಯತ್ಯಯ. ಹಾಲುತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿರು ಮೇವು ವಹಿಸಲಿರುವ ಪಾತ್ರ ಏನೆಂಬುದನ್ನು ಇದು ಸಾರಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ

ಅಲ್ಲವೇ?

ಸುಮಾರು 30 ಕೆ.ಜಿ.ಯಷ್ಟು ಹಸಿರು ಮೇವು ಪೋಷಕಾಂಶ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ 2.5 ಕೆ.ಜಿ.ಯಷ್ಟು ಸಮತೋಲಿತ ಪಶು ಆಹಾರಕ್ಕೆ ಸರಿಸಮವೆಂಬುದಾಗಿ ಕಂಡು ಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಹಸಿರು ಮೇವಿನ ಲಭ್ಯತೆ ಹೇರಳವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ರಾಸುವಿಗೆ ನೀಡಲಾಗುವ ಸಮತೋಲಿತ ಪಶುಆಹಾರದ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು

ಕಡಿತಗೊಳಿಸಿ ಹಾಲುತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಹೈನುಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಲಾಭದಾಯಕದತ್ತ ಕೊಂಡೊಯ್ಯಬಹುದಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಹಸಿರುಮೇವು ತಿನ್ನಲು ರುಚಿಕರ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ದೇಹ ಪೋಷಣೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಸಸಾರಜನಕ, ಖನಿಜಾಂಶ, ಜೀವಸತ್ವಗಳು ಹಾಗೂ ನೀರಿನಾಂಶವನ್ನು ಅತ್ಯಧಿಕ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿರುವುದರಿಂದ ರಾಸುಗಳಿಗೆ ಬೇಡಿಕೆ ಇರುವಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದ ಹಸಿರು ಮೇವನ್ನು ಪೂರೈಕೆ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಶೇ. 40 ರಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದ ಹಾಲಿನ ಇಳುವರಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಳ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ತಜ್ಞರು.

ನಾರಿನಾಂಶ ಕಡಿಮೆ ಇರುವ ಕಾರಣ ರಾಸುಗಳು
ಹಸಿರು ಮೇವನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಜೀರ್ಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಸರಾಗವಾಗಿ ಜರುಗುವಂತೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಹಸಿರು ಮೇವು ವಹಿಸಲಿರುವ ಪಾತ್ರ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖ ಎನಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

ಹಸಿರು ಮೇವಿನ ಬೆಳೆಗಳ ವರ್ಗೀಕರಣ:

ಏಕದಳ	ದ್ವಿದಳ	
	ಗಿಡ ಜಾತಿ	ಮರ ಜಾತಿ
ಹೈಬ್ರಿಡ್ ನೇಪಿಯರ್ ಹುಲ್ಲು	ಕುದುರೆ ಮಸಾಲೆ ಸೊಪ್ಪು	ಅಗಸೆ
ಗ್ರೀನ್ ಪ್ಯಾನಿಕ್ ಹುಲ್ಲು	ಬರ್ಸಿಂ	ಚಿಗರೆ
ರೋಡ್ಸ್ ಹುಲ್ಲು	ಅಲಸಂದೆ	ಹಾಲವಾಣ
ಬ್ಲ್ಯೂ ಪ್ಯಾನಿಕ್ ಹುಲ್ಲು	ಸೋಯಾಬೀನ್	ಹಿಪ್ಪುನೇರಳೆ
ಗಿನಿ ಹುಲ್ಲು	ಹುರುಳಿ	ದಶರಥ
ಸೂಡಾನ್ ಹುಲ್ಲು	ವೆಲ್ಟ್ ಬೀನ್	ಗ್ಲಿರಿಸಿಡಿಯಾ
ಜೋಳ	ಸ್ಟ್ರೆಲೋ	ನುಗ್ಗೆ
ಮುಸುಕಿನ ಜೋಳ		ಕಾಯಿಯಾಂದ್ರ
ರಾಗಿ		
ಸಜ್ಜೆ		
ಓಟ್ಸ್		

ಹಾಲುತ್ಪಾದನೆಗೆ ನೆರವಾಗಬಲ್ಲ ಹಸಿರುಮೇವಿನ ಕೆಲವು ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಈ ಮೇಲಿನ ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ ಪರಿಚಯಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹೈನುಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿತಾಯದ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಅವಲಂಬಿಸಿರುವುದೇ ಹಸಿರು ಮೇವಿನ ಲಭ್ಯತೆಯನ್ನು ಎಂಬುದನ್ನು ಹೈನುಗಾರರಿಗೆ ಬಿಡಿಸಿ ಹೇಳಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ ಪರಿಚಯಿಸಲಾದ ಮೇವಿನ ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಬಹುವಾರ್ಷಿಕ ಹುಲ್ಲು/ಮರ ಜಾತಿಯ ಮೇವಿನ ಬೆಳೆಗಳಾಗಿದ್ದರೆ ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ಋತುಮಾನ ಅವಲಂಬಿತ ಬೆಳೆಗಳಾಗಿವೆ. ಜಮೀನಿಗೆ ಕೊರತೆ ಇರದ ಹೈನುಗಾರರು ಈ ಮೇಲೆ ಪರಿಚಯಿಸಲಾಗಿರುವ ಮೇವಿನ ಬೆಳೆಗಳ ಬೇಸಾಯ ಕ್ರಮವನ್ನರಿತು ಹೈನುಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಲಾಭದಾಯಕವನ್ನಾಗಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬಹುದಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಹೈಬ್ರಿಡ್ ನೇಪಿಯರ್ ಹುಲ್ಲು

ರೋಡ್ಸ್ ಹುಲ್ಲು

ಗ್ರೀನ್ ಪ್ಯಾನಿಕ್ ಹುಲ್ಲು

ಬ್ಲ್ಯೂಪ್ಯಾನಿಕ್ ಹುಲ್ಲು

ಏಕದಳ ಹಸಿರು ಮೇವಿನ ಬೆಳೆಗಳು:

ಹೈಬ್ರಿಡ್ ನೇಪಿಯರ್ ಹುಲ್ಲು:

“ಹಸಿರು ಮೇವು ಬೆಳೆಗಳ ತಂದೆ” ಎಂಬುದಾಗಿ ಬಿರುದು ಪಡೆದಿರುವ ಮೇವು ಇದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಒಮ್ಮೆ ನಾಟಿ ಮಾಡಿದ ಇದರಿಂದ ನಾಲ್ಕಾರು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಇಳುವರಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿ 45-50 ದಿವಸಗಳಿಗೊಂದು ಬಾರಿಯಂತೆ ಇದನ್ನು ಕಟಾವುಗೊಳಿಸಬಹುದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲಾ ವಿಧದ ಮಣ್ಣು ಹಾಗೂ ಹವಾಗುಣಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಬೆಳೆಯಬಲ್ಲ ಈ ಮೇವನ್ನು ರಸಮೇವು ತಯಾರಿಕೆಗೂ ಸಹಿತ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಹಾಲುತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿರುವ ರಾಸುಗಳಿಗೆ ಹೈಬ್ರಿಡ್ ನೇಪಿಯರ್ ಹುಲ್ಲೊಂದನ್ನೇ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ನೀಡುವುದು ಸೂಕ್ತವಲ್ಲ. ಈ ಮೇವು “ಆಕ್ಸಾಲಿಕ್ ಆಸಿಡ್” ಎಂಬ ರಾಸಾಯನಿಕವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಮೇವಿನಲ್ಲಿರಬಹುದಾದ ಸುಣ್ಣವನ್ನು ಸುಣ್ಣದ ಆಕ್ಸಾಲೇಟ್ ಆಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುವುದರಿಂದ ಸುಣ್ಣದಾಂಶ ರಾಸುವಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ದೊರಕದಂತಾಗಲಿದೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಹೈಬ್ರಿಡ್ ನೇಪಿಯರ್ ಅನ್ನು ಕುದುರೆಮಸಾಲೆ, ಅಲಸಂದೆ, ಹುರುಳಿ, ಉದ್ದು, ಹೆಸರು ಇನ್ನಿತರೆ ದ್ವಿಧಳ ಧಾನ್ಯಗಳ ಸೊಪ್ಪಿನೊಂದಿಗೆ ಮಿಶ್ರಮಾಡಿ ಮೇಯಲು ಪೂರೈಕೆ ಮಾಡುವುದು ಒಳಿತು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಕೃಷಿ ತಜ್ಞರು.

ರೋಡ್ಸ್ ಹುಲ್ಲು:

ಬಹುವಾರ್ಷಿಕ ಬೆಳೆಯಾದ ಇದನ್ನು ಒಂದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 8 ರಿಂದ 10 ಬಾರಿಯಾದರೂ ಕಟಾವುಗೊಳಿಸಬಹುದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಧಿಕ ಪ್ರಮಾಣದ ಎಲೆಗಳ ಲಭ್ಯತೆಯಿಂದಾಗಿ ಮೇಯಲು ರುಚಿಕರ ಎನಿಸಿರುವ ಇದನ್ನು ಕರುಗಳಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಮೇವೆಂಬುದಾಗಿ ಗುರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಉಷ್ಣ ಮತ್ತು ಸಮಶೀತೋಷ್ಣ ಹವಾಮಾನಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಸೂಕ್ತ ಎನಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಈ ಮೇವು ಒಣಮೇವು ತಯಾರಿಕೆಗೂ ಸಹಿತ ಒಂದು ಉತ್ತಮ ಬೆಳೆ ಎನಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

ಗಿನಿ ಹುಲ್ಲು:

ಬಹುವಾರ್ಷಿಕ ಬೆಳೆ ಎನಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಇದು ಸುಮಾರು 7 ರಿಂದ 8 ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಇಳುವರಿ

ನೀಡಲಿದೆ. ವರ್ಷದಲ್ಲಿ 8 ರಿಂದ 10 ಬಾರಿಯಾದರೂ ಕಟಾವುಗೊಳಿಸಬಹುದಾದ ಈ ಮೇವನ್ನು ಒಣಹುಲ್ಲು ತಯಾರಿಕೆಗೂ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ತನೆಯೊಡೆದ ಬಳಿಕವೂ ಕಡ್ಡಿ ಒರಟಾಗಿರುವುದು ಈ ಹುಲ್ಲಿನ ವಿಶೇಷತೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಗ್ರೀನ್ ಪ್ಯಾನಿಕ್ ಹುಲ್ಲು:

ಮೇಯಲು ರುಚಿಕರ ಎನಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಈ ಮೇವು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಬಲ್ಲದು. ಈ ಮೇವು ಎಲ್ಲಾ ಹವಾಗುಣಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳಲಿದೆಯಾದರೂ, ಉಷ್ಣವಲಯಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಸೂಕ್ತವೆನಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಮಳೆಯವಲಂಬಿತ ಸೌಲಭ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಈ ಮೇವನ್ನು ವರ್ಷಕ್ಕೆ 4 ರಿಂದ 5 ಬಾರಿ ಹಾಗೂ ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯದೊಂದಿಗೆ 10 ರಿಂದ 11 ಬಾರಿ ಕಟಾವುಗೊಳಿಸಬಹುದಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಬ್ಲೂ ಪ್ಯಾನಿಕ್ ಹುಲ್ಲು:

ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಬಲ್ಲ ಹಾಗೂ ರುಚಿಕರ ಹುಲ್ಲಿನ ತಳಿ ಇದಾಗಿದ್ದು ಕಡಿಮೆ ಮಳೆ ಬೀಳುವ ಪ್ರದೇಶ ಹಾಗೂ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಈ ಮೇವನ್ನು ಬೆಳೆಸಬಹುದಾಗಿದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಕೃಷಿ ತಜ್ಞರು. ಮಳೆಯವಲಂಬಿತ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವರ್ಷಕ್ಕೆ 4 ರಿಂದ 5 ಬಾರಿ ಹಾಗೂ ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯದೊಂದಿಗೆ 10 ಬಾರಿ ಇದು ಕೊಯಿಲಿಗೆ ಬರಲಿದ್ದು ಎಲ್ಲಾ ಹವಾಗುಣಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲ ಬೆಳೆ ಇದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಗುಡ್ಡಗಾಡು ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಉತ್ತಮ ತಳಿ ಮೇವು ಎನಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

ಪ್ಯಾರಾ ಹುಲ್ಲು:

ಬಹುವಾರ್ಷಿಕ ಹುಲ್ಲಿನ ಬೆಳೆ ಎನಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಇದರಿಂದ 10 ರಿಂದ 15 ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಇಳುವರಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಹೆಚ್ಚು ತೇವಾಂಶದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಉಷ್ಣ ಹವೆಯೊಂದಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ವಿಧದ ಮಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಬೆಳೆಯಬಹುದಾಗಿದ್ದು, ತೇವಾಂಶಭರಿತ ಭೂಮಿಗೆ ಈ ಮೇವು ಹೆಚ್ಚು ಸೂಕ್ತ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಕೃಷಿ ತಜ್ಞರು. ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ ಹತ್ತು ಬಾರಿಯಾದರೂ ಕೊಯಿಲಿಗೆ ಬರುವ ಮೇವು ಇದಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಮುಸುಕಿನ ಜೋಳ:

ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಹಸಿರು ಮೇವಿನ ಬೆಳೆ ಇದಾಗಿದ್ದು,

ಮುಸುಕಿನ ಜೋಳ

ಸೂಡಾನ್ ಹುಲ್ಲು

ಜೋಳ

ಓಟ್ಸ್

ಮೇಯಲು ರುಚಿಕರ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶಗಳಿಂದಲೂ ಸಹಿತ ಕೂಡಿದೆ. ಉಷ್ಣವೆಗೆ ಸೂಕ್ತವೆನಿಸಿರುವ ಇದನ್ನು ತೇವಾಂಶಭರಿತ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗದು. ರಸಮೇವು ತಯಾರಿಕೆಗೆ ಇದೊಂದು ಉತ್ತಮ ತಳಿ ಮೇವಿನ ಬೆಳೆ ಎನಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಆಫ್ರಿಕನ್ ಟಾಲ್ ತಳಿ ಕಚ್ಚಾ ಸಸಾರಜನಕಾಂಶವನ್ನು ಅತ್ಯಧಿಕ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿರುವ ಕಾರಣ ಮೇಯಲು ರುಚಿಕರ ಎನಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಈ ಮೇವನ್ನು “ಹಸಿರು ಮೇವಿನ ದಿಗ್ಗಜ” ಎಂದೇ ಬಣ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆ.

ದ್ವಿದಳ ಹಸಿರು ಮೇವಿನ ಬೆಳೆಗಳು (ಗಿಡ, ಪೊದೆ ಹಾಗೂ ಮರ ಮಾದರಿ)

ಕುದುರೆ ಮಸಾಲೆ:

“ಮೇವಿನ ಬೆಳೆಗಳ ತಾಯಿ” ಎಂದೇ ಚಿರಪರಿಚಿತ. ಬಹುವಾರ್ಷಿಕ ಬೆಳೆಯಾದ ಇದರಿಂದ ಏನಿಲ್ಲವೆಂದರೂ 4 ರಿಂದ 5 ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಇಳುವರಿಯನ್ನು

ಕುದುರೆ ಮಸಾಲೆ

ಪಡೆಯಬಹುದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ವರ್ಷದಲ್ಲಿ 10 ರಿಂದ 11 ಬಾರಿ ಈ ಮೇವಿನ ಬೆಳೆ ಕೊಯಿಲಿಗೆ ಬರಲಿದ್ದು, ಉಷ್ಣ ಮತ್ತು ತಂಪು ಹವಾಗುಣಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಸೂಕ್ತ ಎನಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

ಬರ್ಸೀಂ:

ಬಹುವಾರ್ಷಿಕ ಬೆಳೆಯಾದ ಇದು ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ಕೆಲವು ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಮೇವಿನ ಬೆಳೆ ಎನಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ನೀರಾವರಿ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಬೆಳೆಯಬಹುದಾದ ಈ ಮೇವು ರುಚಿ ಹಾಗೂ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶಕ್ಕೆ ಹೆಸರುವಾಸಿ.

ಅಲಸಂದೆ:

ಎಲ್ಲಾ ವಿಧವಾದ ಮಣ್ಣು ಮತ್ತು ಉಷ್ಣ ಹವಾಗುಣಕ್ಕೆ ಇದು ಸೂಕ್ತ ಎನಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು ರಸಮೇವು ತಯಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಜೋಳದ ಜೊತೆಗೆ ಬೆರೆಕೆಗಾಗಿ ಬಳಸುವ ಪರಿಪಾಠವಿದೆ. ಜೌಗು ಪ್ರದೇಶಕ್ಕಿದು ಸೂಕ್ತವಾದ ಮೇವಿನ ಬೆಳೆಯಲ್ಲ.

ಅಲಸಂದೆ

ಅಗಸೆ:

ಬಹುವಾರ್ಷಿಕ ಮೇವಿನ ಬೆಳೆಯಾಗಿರುವ ಇದನ್ನು ಹೊಲ, ಗದ್ದೆ ಹಾಗೂ ತೋಟಗಳ ಬದುಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಲಿಯೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಸಬಹುದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ವೀಳ್ಯದೆಲೆಯ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಬಳ್ಳಿ ಹಬ್ಬಿಸಲು ಸಹಿತ ಇದನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ಪರಿಪಾಠವಿದೆ. ಈ ಮರದ ಎಲೆ ಮತ್ತು ಕಾಯಿ ದನಗಳಿಗೆ ತಿನ್ನಲು ರುಚಿಕರ. ಮಳೆಯಾಗದ ಬರಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ಯವಿಸಬಹುದಾದ ಮೇವಿನ ಕೊರತೆ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಈ ಮೇವು ವರದಾನವಾಗಲಿದೆ.

ಚಿಗರೆ ಸೊಪ್ಪು:

ಇದೊಂದು ಬಹುವಾರ್ಷಿಕ ಮರ ಜಾತಿಯ ಮೇವಿನ ಬೆಳೆ. ಹೈನುಗಾರರಿಗೆ ಅತ್ಯದ್ಭುತ ದೈವದತ್ತ ಕೊಡುಗೆಯೆಂಬುದಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಜಮೀನಿನ ಬದುಗಳಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ನಿರ್ಧರಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಮೇವು ರುಚಿಕರ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶಭರಿತ ಕೂಡ. ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಮಣ್ಣು ಹಾಗೂ ಹವಾಗುಣಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಬೆಳೆಯುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಈ ಮರಕ್ಕಿದೆ. ಕನಿಷ್ಠವೆಂದರೂ ಎಕರೆಗೆ 20 ರಿಂದ 25 ಟನ್‌ಗಳಷ್ಟು ಹಸಿರು ಮೇವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಒಣಮೇವಾಗಿ, ರಸಮೇವಾಗಿ, ಗಾಳಿಗೆ ತಡೆಯಾಗಿ, ನೆರಳಿಗೆ ಮರವಾಗಿ, ಬಣ್ಣ, ಔಷಧಿ, ಕಾಗದದ ತಯಾರಿಕೆಗಾಗಿ, ಹಸಿರೆಲೆ ಗೊಬ್ಬರಕ್ಕಾಗಿ, ಮಣ್ಣಿನ ಸವಕಳಿಯ ತಡೆಗಾಗಿ, ತರಕಾರಿಯಾಗಿ ಒಟ್ಟಾರೆ ಬಹುಪಯೋಗಿ ಮರ ಎನಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಇದನ್ನು ರೈತರ ಪಾಲಿಗೆ ವರ ಪ್ರಸಾದವೆಂದೇ ಹೇಳಬಹುದಾಗಿದೆ.

ದ್ವಿದಳ ಜಾತಿಯ ಹಸಿರು ಮೇವಿನ ಬೆಳೆಗಳು :

(ಗಿಡ, ಪೊದೆ ಹಾಗೂ ಮರ ಮಾದರಿ)

ಹಿಪ್ಪುನೇರಳೆ:

ಹಿಪ್ಪುನೇರಳೆಯನ್ನು ಹಸುಗಳಿಗೆ ಮೇವಾಗಿ ಬಳಸಬಹುದಾಗಿದ್ದು, ರೇಷ್ಮೆಹುಳು ಸಾಕಾಣಿಕೆಯಲ್ಲಿ

ಹಿಪ್ಪು ನೇರಳೆ(ರೇಷ್ಮೆ ಸೊಪ್ಪು)

ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ರೈತರು ರೇಷ್ಮೆಹುಳುಗಳು ತಿಂದು ಮಿಕ್ಕೆ ಮೇವನ್ನು ರಾಸುಗಳಿಗೆ ಮೇವಾಗಿ ಬಳಸುವ ಪದ್ಧತಿ ವಾಡಿಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮೂಲಕ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶಭರಿತ ಮೇವು ಇದೆಂದು ದೃಢಪಟ್ಟಿದೆಯಾದರೂ ಈಸ್ಟ್ರೋಜನ್ ಎಂಬ ಹಾರ್ಮೋನ್ ನ ಅಂಶ ಈ ಮೇವಿನಲ್ಲಿ ಅತಿಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ದೇಹತೂಕ 350 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ. ಇರುವ ಹಸುವೊಂದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿದಿನ 3 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ. ಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಒದಗಿಸುವುದು ಸೂಕ್ತವಲ್ಲ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಕೃಷಿ ತಜ್ಞರು.

ಗ್ಲಿರಿಸಿಡಿಯಾ:

ಬಹುವಾರ್ಷಿಕ ದ್ವಿದಳ ಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿದ ಇದು ಪೊದೆಯೋಪಾದಿಯ ಗಿಡವಾಗಿದೆ. “ಗೊಬ್ಬರದ ಗಿಡ” ಎಂದೇ ಇದು ಚಿರಪರಿಚಿತ. ತಾಜಾ ಸೊಪ್ಪಿಗಿಂತ ಬಾಡಿಸಿದ ಸೊಪ್ಪನ್ನು ರಾಸುಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತವೆ. ಇತರೆ ಹುಲ್ಲು ಅಥವಾ ಮೇವಿನೊಂದಿಗೆ ಇದನ್ನು ಮಿಶ್ರಮಾಡಿ ಪೂರೈಕೆ ಮಾಡುವುದು ಒಳಿತು. ಗಿಡವೊಂದರಿಂದ ಪ್ರತಿವರ್ಷ 10 ರಿಂದ 50 ಕಿ. ಗ್ರಾಂ. ಪ್ರಮಾಣದಷ್ಟು ಸೊಪ್ಪನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದಾಗಿದ್ದು, ಜಮೀನಿನ ಬದುಗಳಲ್ಲಿ ನೆಡುವ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಜೌಗು ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಮಿಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಭೂಮಿ ಹಾಗೂ ಹವಾಮಾನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಇದು ಸೂಕ್ತ. ಎಳೆಯ ಸೊಪ್ಪು ರುಚಿ ಹಾಗೂ ಪೋಷಕಾಂಶ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಆಶಾದಾಯಕವೇನಲ್ಲ. ಗಂಧಕಯುಕ್ತ ಅಮೈನೋ ಆಮ್ಲಗಳ ಕೊರತೆಯಿಂದ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಗರ್ಭಕೋಶ ಸಮಸ್ಯೆ ಹಾಗೂ ಚರ್ಮದ ಕಾಯಿಲೆಗಳ ನಿವಾರಣೆಗಿದು ಹೆಚ್ಚು ಉಪಯುಕ್ತ. ಅಭ್ಯಾಸವಿರದ ಹಸು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಈ ಸೊಪ್ಪನ್ನು ಮೇಯದು. ಹಸಿರು ಹುಲ್ಲನ್ನೊದಗಿಸುವ ಮೊದಲು ಇದನ್ನು ಪೂರೈಕೆ ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ರಾಸುಗಳು ಮೇಯಲು ಆಸಕ್ತಿ ತೋರಬಹುದು.

ಸುಬಾಬುಲ್

ಸ್ಫುಲೋ

ಅಗಸೆ

ನುಗ್ಗ

ಸೋಯಾಬೀನ್

ಹಾಲವಾಣ:

ಸಸಾರಜನಕ ಹಾಗು ವೈಟಮಿನ್ “ಎ” ಅನ್ನು ಅಧಿಕ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿರುವ ಮರ ಜಾತಿಯ ಮೇವು ಇದಾಗಿದೆ. ಹಸುಗಳಲ್ಲಿ ಕೂದಲು ದುರುವಿಕೆ ಹಾಗು ಕುರುಡುತನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವಲ್ಲಿ ಈ ಮೇವು ಸಹಾಯಕ. ಮೇಯಲು ರುಚಿಕರ ಎನಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ಬಾಡಿಸಿ ಅಥವಾ ಒಣಗಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಜಮೀನಿನ ಬದುಗಳಲ್ಲಿ, ತೋಟದ ಮಧ್ಯೆ ನೆರಳಿಗಾಗಿ, ಬಳ್ಳಿಯೋಪಾದಿಯ ಬೆಳೆಗೆ ಆಧಾರವಾಗಿಯೂ ಬೆಳಸಬಹುದಾದ ಇದು ಗೊಬ್ಬರ ಸೊಪ್ಪಿನಷ್ಟೇ ಉಪಯುಕ್ತ ಎನಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

ಕಾಲಿಯಾಂದ್ರ:

ಮರ ಜಾತಿಯ ಇತರೆ ಯಾವುದೇ ಮೇವುಗಳಿಗಿಂತ ಅತ್ಯಧಿಕ ಪ್ರಮಾಣದ ಸಸಾರಜನಕಾಂಶವನ್ನು ಈ ಮೇವು ಹೊಂದಿರುವುದರಿಂದ “ಸಸಾರಜನಕಾಂಶದ ಕಣಜ” ಎಂದೇ ಪ್ರಖ್ಯಾತಿ ಪಡೆದಿರುತ್ತದೆ. ಭೂ ಸವಕಳಿ ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆಗೆ ಹಾಗು ಮಣ್ಣಿನ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೊಂದು ಜಮೀನಿನ ಬದುಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಸುವ ಪದ್ಧತಿ ವಾಡಿಕೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ರಾಸುವೊಂದಕ್ಕೆ

ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ 8 ರಿಂದ 10 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ. ಪ್ರಮಾಣದಷ್ಟು ಸೊಪ್ಪನ್ನು ಮೇವಾಗಿ ಪೂರೈಕೆ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ.

ನೆನಪಿಡಿ :

ಹಸಿರು ಮೇವಿನ ವರ್ಗೀಕರಣದಲ್ಲಿ ಹಸು ಸಾಕಾಣಿಕೆಗೆ ನೆರವಾಗಬಲ್ಲ ಬಹುತೇಕ ಎಲ್ಲ ಮೇವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಈಗಾಗಲೇ ಈ ಲೇಖನದಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾಗಿದೆ. ಹಾಲು ಒಕ್ಕೂಟಗಳು ಹಾಲುತ್ಪಾದನಾ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನು ಗುರಿಯಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಸಹಜವಾಗಿ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಹಲವಾರು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಈ ಪೈಕಿ “ಮೇವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ” ಸಹಿತ ಒಂದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದಕ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಈ ಚಟುವಟಿಕೆಯಡಿ ಮೇವಿನ ಬೀಜ/ಕಾಂಡ/ಬೇರುಗಳನ್ನು ರಿಯಾಯಿತಿ ದರದಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಜಮೀನು ಹಾಗು ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯ ಹೊಂದಿರುವ ಸದಸ್ಯರು ಈ ಸೌಲಭ್ಯದ ಲಾಭ ಪಡೆದು ಹೈನುಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಲಾಭದಾಯಕವಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಒಕ್ಕೂಟದಲ್ಲಿನ ಕೃಷಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

* * * * *

ವಿವಿಧ ತಳಿ ಮೇವಿನ ಬೆಳೆಗಳ ಬೇಸಾಯ ಕ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶ ಲಭ್ಯತೆಯ ಮಾಹಿತಿ :

ಕ್ರ.ಸಂ.	ಬೇಸಾಯ ಕ್ರಮಗಳ ಮಾಹಿತಿ	ವಿವಿಧ ತಳಿ ಮೇವಿನ ಬೆಳೆಗಳು					
		ಕೋ-1, ಕೋ-2, ಕೋ-3	ಗಿನಿ ಹುಲ್ಲು, ಹೆಮಿಲ್ ಮೆಕ್ಕುನಿ	ಮುಸುಕಿನ ಜೋಳ ವಿಜಯ್ ದ.ಅ. ಗಂಗಾ ಸಫೇದ್ ಗಂಗಾ-2	ಜೋವರ್ ಜೋಳ ವಿಂ.ಪಿ.ಚರಿ ಎಸ್.ಎಸ್.ಜಿ. 898/ಪರಸೋಪಾ	ಕುದುರೆ ಮಸಾಲೆ (ಲೂಸರ್ನ್) ಆನಂದ್-2 ೬-9	ಅಲಸಂದೆ (ಕೋ-5 ಇ.ಸಿ.-4216 ರಷನ್ ಜೈಂಟ್)
1	ಬಿತ್ತನೆ ಕಾಲ	ಜೂನ್-ನವೆಂಬರ್ ಮಾರ್ಚ್-ಮೇ ನೀರಾವರಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ	ಜುಲೈ-ನವೆಂಬರ್ ನೀರಾವರಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ	ಮೇ-ನವೆಂಬರ್ ನೀರಾವರಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ	ಜುಲೈ-ಡಿಸೆಂಬರ್ ಓಂಗಾರು ಉತ್ತಮ	ಅಕ್ಟೋಬರ್-ನವೆಂಬರ್	ಜೂನ್-ಜುಲೈ
2	ಬಿತ್ತನೆಯ ಪರಿಮಾಣ	7000 ಕಾಂಡದ ತುಂಡುಗಳು (ಎರೆದು ಕಣ್ಣಿರುವ)	14000 ಬೇರುಗಳು 2.5 ಕೆ.ಜಿ. ಬೀಜ	10-15 ಕೆ.ಜಿ. ಬೀಜ	10 ಕೆ.ಜಿ. ಬೀಜ	10 ಕೆ.ಜಿ. ಬೀಜ	12-16 ಕೆ.ಜಿ. ಬೀಜ
3	ಬಿತ್ತನೆಯ ಅಂತರ ಸಾಲಿನಿಂದ ಸಾಲಿಗೆ ಗಿಡದಿಂದ ಗಿಡಕ್ಕೆ	2.5 ಅಡಿಗಳು 2.5 ಅಡಿಗಳು	2.5 ಅಡಿಗಳು 2.5 ಅಡಿಗಳು	ಒಂದು ಅಡಿ ನಾಲ್ಕು ಇಂಚು	ಒಂದು ಅಡಿ ನಾಲ್ಕು ಇಂಚು	ಒಂದು ಅಡಿ ನಾಲ್ಕು ಇಂಚು	1.5 ಅಡಿಗಳು
4	ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರ (ಕೆ.ಜಿ.ಗಳಲ್ಲಿ) ಸಾ : ರಂ : ಮೊ	60 : 25 : 25	60 : 25 : 25	30 : 15 : 15	30 : 15 : 15	15 : 40 : 40	10 : 25 : 25
5	ನೀರು ಹಾಯಿಸುವ ಅಂತರ (ದಿನಗಳಲ್ಲಿ) ಬೇಸಿಗೆ ಕಾಲ ಚಳಿಗಾಲ	6-8 8-10	10-15 15-20	10-12 8-10	10-12 10-12	10-12 15-20	12-15 10-12
6	ಕಳೆದಿನ ಅಂತರ (ದಿನಗಳಲ್ಲಿ) ಮೊದಲ ಕಳೆವು ನಂತರದ ಕಳೆವು	60-70 40-45	50-60 40-45	55-60 -	45-50 25-30	60 20-25	50-60 -
7	ಒಟ್ಟು ಕಳೆವು (ಒಂದು ವರ್ಷಕ್ಕೆ)	6-7	5-6	1	3-5	12-15	1
8	ಇಳುವರಿ : ಎಕರೆಗೆ (ಟನ್ ಗಳಲ್ಲಿ)	ಕೋ-1 : 70-80 ಕೋ-2 : 90-100 ಕೋ-3 : 160-180	40-50	20-25	15-20	40-60	10-12

ವಿವಿಧ ತಳಿ ಮೇವಿನ ಬೆಳೆಗಳು

ಕ್ರ.ಸಂ.	ಬೇಸಾಯ ಕ್ರಮಗಳ ಮಾಹಿತಿ	ಕೋ-1, ಕೋ-2, ಕೋ-3	ಗಿನಿ ಹುಲ್ಲು, ಹೆಮಿಲ್ ಮೆಕ್ಕುನಿ	ಮುಸುಕಿನ ಜೋಳ ವಿಜಯ್ ದ.ಅ. ಗಂಗಾ ಸಫೇದ್ ಗಂಗಾ-2	ಜೋವರ್ ಜೋಳ ವಿಂ.ಪಿ.ಚರಿ ಎಸ್.ಎಸ್.ಜಿ. 898/ಪರಸೋಪಾ	ಕುದುರೆ ಮಸಾಲೆ (ಲೂಸರ್ನ್) ಆನಂದ್-2 ೬-9	ಅಲಸಂದೆ (ಕೋ-5 ಇ.ಸಿ.-4216 ರಷನ್ ಜೈಂಟ್)
9	ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶ ಲಭ್ಯತೆ (ಕಚ್ಚಾ ಸಸಾರಜನಕ %)	8-10	7-8	6-7	6-7	16-24	16-18
10	ಮಿಶ್ರ ಬೆಳೆ	ವೆಲ್ಟ್ ಬೀನ್ಸ್ ದಶರಥ ಹೈವರ್ಡ್ ಅವರ ಕ್ಯಾಲಿಯಾಂದ್ರ ಅಗಸೆ	ಅಲಸಂದೆ ಪುರಳಿ ದಶರಥ ಅಗಸೆ ಸ್ಯಾಂಡೋ ಸೆರಾಟೋ	ಅಲಸಂದೆ ಅವರೆ ವೆಲ್ಟ್ ಬೀನ್ಸ್	ಅಲಸಂದೆ ಪುರಳಿ ವೆಲ್ಟ್ ಬೀನ್ಸ್ ಅವರೆ		ಅತ್ರಿಕನ್ ಟಾಲ್ (ಮೆಕ್ಸಿಕೋ) ಜೋಳ ಸಜ್ಜೆ ರೋಡ್ಸ್, ಗಿನಿ
11	ಷರಾ	*ಬೇಗನೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತವೆ *ಇಳುವರಿ ಹೆಚ್ಚು *ವಿವಿಧ ಹವಾಮಾನಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ *ರಸಮೇವು ತಯಾರಿಸಬಹುದು	*ನರಳಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆವಣಿಗೆ ಬೇಗ *ಮಣ್ಣು ಸವಕಳಿಯನ್ನು ತಡೆಯುತ್ತವೆ * ಒಣಮೇವಾಗಿ ಬಳಸಬಹುದು * "ಹೇ" ಮಾಡಲು ಸೂಕ್ತ	*ಕಾಂಡ ಮೃದುವಾಗಿರುತ್ತದೆ *ರಾಸುಗಳು ಇಷ್ಟಪಟ್ಟು ಮೇಯುತ್ತವೆ *ಹಾಲುತ್ತಾದನೆ ಹೆಚ್ಚಳವಾಗಲಿದೆ *ರಸಮೇವು ತಯಾರಿಕೆಗೆ ಸೂಕ್ತ ಮೇವು.	*ಒಣ ಹವೆಗೆ ಸೂಕ್ತ *ಬೆಳೆವಣಿಗೆ ಶೀಘ್ರ * ಮೇಯಲು ರುಚಿಕರ	*ಮೇವುಗಳ ರಾಶಿ *ಶೀಘ್ರ ಬೆಳೆವಣಿಗೆ *ಮೇಯಲು ರುಚಿಕರ	*ಸತ್ವಧರಿತ ಮೇವು

ನಿಮ್ಮ ವಾಟ್ಸಾಪ್‌ಗೆ ಪಿಡಿಎಫ್ ಕ್ಷೀರಸಾಗರ ಮಾಸ ಪತ್ರಿಕೆ ಬೇಕಾದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಮೊಬೈಲ್‌ನಿಂದ KMF KS ಎಂದು ಟೈಪ್ ಮಾಡಿ 99640 22977 ಈ ನಂಬರ್‌ಗೆ ವಾಟ್ಸಾಪ್ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಉಚಿತವಾಗಿ ರಿಜಿಸ್ಟರ್ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ. ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳು ಕ್ಷೀರಸಾಗರ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಈ ಮೂಲಕವೂ ಓದಬಹುದು.

ಹೈನೋದ್ಯಮದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ 'ತ್ರಿಮೂರ್ತಿ'ಗಳ ಪಾತ್ರ

ಕೆ.ಎಸ್. ರಂಗೇಗೌಡ

ಹಿರಿಯ ಉಪ ನಿರ್ದೇಶಕರು (ನಿ)
ಕರ್ನಾಟಕ ಹಾಲು ಮಹಾಮಂಡಳಿ

ಯಾವುದೇ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘ, ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪ್ರಗತಿಯ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಸಂಘ, ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಮರ್ಥ ನಾಯಕತ್ವ ಹಾಗೂ ವೃತ್ತಿಪರ ಆಡಳಿತಗಾರರ ಪಾತ್ರ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸಹಕಾರಿ ಹೈನೋದ್ಯಮದಲ್ಲಿನ ನಿರಂತರ ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿ ತ್ರಿಭುವನ್‌ದಾಸ್ ಪಟೇಲ್ ಅವರ ಅಸಾಧಾರಣ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ ಹಾಗೂ ವರ್ಗೀಸ್ ಕುರಿಯನ್ ಮತ್ತು ಹರಿಲಾಲ್ ದಲಾಯ್ ಅವರಂತಹ ವೃತ್ತಿಪರ, ಪ್ರತಿಭೆಗಳ ಸಂಘಟಿತ ಪ್ರಯತ್ನವಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಅದರಿಂದಾಗಿಯೇ ತ್ರಿಭುವನ್‌ದಾಸ್ ಪಟೇಲ್, ಕುರಿಯನ್ ಹಾಗೂ ದಲಾಯ್ ಈ ಮೂವರು ಕೈರಾ ಹಾಲು ಒಕ್ಕೂಟದ 'ತ್ರಿಮೂರ್ತಿ'ಗಳೆಂದೇ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿದ್ದರು. ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಮೂವರ ಸಂಯೋಗ ಸಹಕಾರಿ ಹೈನೋದ್ಯಮದ ಸುಯೋಗವೆಂದೇ ಹೇಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಹರಿಲಾಲ್ ದಲಾಯ್ ಅವರು ಕುರಿಯನ್ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಅಮೇರಿಕಾದ ಮಿಶಿಗನ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಹೈನುಗಾರಿಕೆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ಹಿಂತಿರುಗಿದ್ದರು. ಹೈನುಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿನ ಅವರ ತಂತ್ರಜ್ಞತೆ ಮತ್ತು ಅರ್ಪಣಾ ಮನೋಭಾವದಿಂದಾಗಿ ಕುರಿಯನ್ ಅವರ ಆತ್ಮೀಯ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರು. ಈ ಮೂವರ ವಿಶೇಷ ಸಂಯೋಗ ಮತ್ತು ಅವಿರತ ಶ್ರಮದಿಂದಾಗಿ ಕೈರಾ ಹಾಲು ಒಕ್ಕೂಟವು ಸಹಕಾರಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯಮದ ಸ್ವರೂಪ ಪಡೆಯಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿತ್ತೆನ್ನಬಹುದು.

1948ರಲ್ಲಿ ಕೈರಾ ಒಕ್ಕೂಟವು ಆರಂಭಗೊಂಡಾಗ ಪ್ರತಿ ದಿನ ಕೇವಲ ಇನ್ನೂರು ಲೀಟರು ಹಾಲನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳು ಹಾಗೂ ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದಕರ ಪರಿಶ್ರಮದಿಂದಾಗಿ 1952 ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಕೇವಲ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ಅಲ್ಪಾವಧಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಹಾಲಿನ ಶೇಖರಣೆ ಪ್ರಮಾಣವು ಇಪ್ಪತ್ತು ಸಾವಿರ ಲೀಟರ್‌ಗೆ ಹೆಚ್ಚಳವಾಗಿತ್ತು. ಹೀಗೆ ಸಂಗ್ರಹವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಲನ್ನು ಪ್ಯಾಶ್ಟೀಕರಿಸಿ, ವಿಶೇಷ ರೇಲ್ವೆ ಕಂಟೇನರ್‌ಗಳ ಮೂಲಕ ಬಾಂಬೆ ಮಿಲ್ಕ್ ಸ್ಟೀಂಗ್

ರವಾನಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಉತ್ಪಾದಿಸಿದ ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ ಹಾಲನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಮಿಲ್ಕ್ ಕಮೀಷನರ್ ಖುರೋಡಿ ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಬೊಂಬಾಯಿ ನಗರದಲ್ಲಿ ಹಾಲಿನ ಬೇಡಿಕೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು.

ದಿನದಿಂದ ದಿನಕ್ಕೆ ಗಣನೀಯ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಲಿನ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕರಣೆಗೆ ಆಧುನಿಕ ಡೇರಿ ನಿರ್ಮಾಣದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಕೈರಾ ಒಕ್ಕೂಟಕ್ಕೆ ಎದುರಾಗುತ್ತದೆ. ಹೊಸ ಡೇರಿ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಿದ್ದ ಹಣಕಾಸು, ಜಮೀನು ಹಾಗೂ ಡೇರಿ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಿದ್ದ ಜ್ಞಾನ ವಿಸ್ತರಣೆಗೆ ಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಕುಶಲತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಬೇಕಾದ ಸವಾಲುಗಳು ಎದುರಾಗಿ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳ ಮುಂದೆ ಬೆಟ್ಟದಂತೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತವೆ.

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಮಸ್ಯೆ, ಸವಾಲುಗಳ ಹಿಂದೆ ಒಂದು ಅವಕಾಶವೂ ಇರುತ್ತದೆಂಬುದು ಕುರಿಯನ್ ಅವರು ಕಂಡುಕೊಂಡ ಸತ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಅದೇ ವರ್ಷ ಕೃಷಿ ಸಂಸ್ಥೆಯೊಂದರ ಉದ್ಘಾಟನೆಗಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ಹಣಕಾಸು ಸಚಿವರಾಗಿದ್ದ ಸಿ.ಡಿ. ದೇಶಮುಖ್, ಕೃಷಿ ಸಚಿವ ಕೆ.ಎಂ. ಮುನ್ಶಿ ಮತ್ತವರ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ವಿಷ್ಣು ಸಹಾಯ್ ಆನಂದ್‌ಗೆ ಬೇಟಿ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಸದುಪಯೋಗಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಕುರಿಯನ್, ಅತಿಥಿಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಬಂಗಲೆಯ ಅತಿಥಿ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡು ಆತಿಥ್ಯ ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಆ ವೇಳೆಗಾಗಲೇ ಕೈರಾ ಹಾಲು ಒಕ್ಕೂಟದ ಸಾಧನೆ ದೆಹಲಿಯನ್ನು ತಲುಪಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆದಿರುತ್ತದೆ. ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಸಹಕಾರಿ ಹೈನುಗಾರಿಕೆ ಬಗ್ಗೆ ಆಸಕ್ತಿ ಹೊಂದಿದ್ದ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ವಿಷ್ಣು ಸಹಾಯ್ ಅವರು ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಅಭಿಲಾಷೆಯನ್ನು ಕುರಿಯನ್ ಅವರಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯವರೊಂದಿಗೆ ಆನಂದ್ ಸಮಿಪದಲ್ಲಿನ ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದಕ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡುವ ಕುರಿಯನ್, ಅಲ್ಲಿ ಹಾಲಿನ ಉತ್ಪಾದನೆ, ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಹಾಗೂ ಮಾರಾಟದ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡುತ್ತಾರೆ.

ಭೇಟಿಯ ನಂತರ ಆನಂದ್‌ಗೆ ಹಿಂತಿರುಗುವ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯವರು ಕುರಿಯನ್ ಅವರ ಬದ್ಧತೆ, ಕಾರ್ಯದಕ್ಷತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ, “ನಾವು ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಹಲವಾರು ಜನರನ್ನು ಡೇರಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಉನ್ನತ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕಾಗಿ ವಿದೇಶಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದೆವು. ಆದರೆ, ಒಬ್ಬರು ವಿದೇಶದಿಂದ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬಂದು ಇಂತಹ ಉಪಯುಕ್ತ ಕೆಲಸದೊಂದಿಗೆ ಅಪೂರ್ವ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿರುವುದಕ್ಕೆ ನನಗೆ ತುಂಬಾ ಸಂತೋಷವಾಗಿದೆ” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ತಮ್ಮ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಶಂಸೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದ ಸಹಾಯ್ ಅವರ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಕುರಿಯನ್ ನೀಡುವ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಸ್ವಾರಸ್ಯಕರವಾಗಿದೆ “ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯವರೇ, ನೀವು ನನ್ನನ್ನು ಉಕ್ಕಿನ ಘಟಕ (ಟಿಸ್ಕೋ)ದಿಂದ ಕರೆತಂದು, ‘ಹಸು’ ಎಂದರೆ ಹೇಗಿರುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನೇ ಅರಿಯದ ನನಗೆ ಡೇರಿ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್‌ನಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕಾಗಿ ವಿದೇಶಕ್ಕೆ ಅಟ್ಟಿದಿರಿ. ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಪರಿಣಿತಿಯನ್ನು ಜನರನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುವ ರೀತಿಯೇ ಇದು? ಉಪಯೋಗವಾಗುವಂತದ್ದನ್ನು ನಾನು ಕಲಿಯಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಸುಖಾಸುಮ್ಮನೆ ಕಾಲ ಕಳೆದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನಿಲ್ಲಿ ಮಾಡಿರುವ ಕೆಲಸ ಇಲ್ಲವೇ ನೀವು ನನ್ನನ್ನು ವಿದೇಶಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದ ಖ್ಯಾತಿಯನ್ನು ನಿಮ್ಮದಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಡಿರಿ”

“ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಇದು ತಮಾಷೆಯಾಗಿದೆ ಕುರಿಯನ್” ಎಂದು ನಕ್ಕು ನುಡಿದ ಸಹಾಯ್ ಅವರಿಗೆ “ಖಂಡಿತಾ ಅಲ್ಲ ಸರ್. ಅದೊಂದು ದುರಂತ” ಎಂಬ ತೀಕ್ಷ್ಣ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಕುರಿಯನ್ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಗಲಿಬಿಲಿಗೊಂಡ ಸಹಾಯ್ ಅವರು “ಹಾಗಾದರೆ ನಾನೇನು ಮಾಡಬೇಕು ಹೇಳಿ ಕುರಿಯನ್” ಎಂದ ಸಹಾಯ್ ಅವರ ಮಾತಿಗೆ, “ಸರ್, ಮೂರ್ಖರು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಈ ಡೇರಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ದುಡಿದು ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವೆ. ಈಗ ಮತ್ತಷ್ಟು ಕಲಿಕೆಗಾಗಿ ವಿದೇಶಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದರೆ, ಅನುಕೂಲವಾಗಿತ್ತು. ನನ್ನನ್ನು ಈಗ ಈ ಡೇರಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿನ ಉನ್ನತ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಿದರೆ ಅದರಿಂದ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಉಪಯುಕ್ತವಾದದ್ದನ್ನು ಕಲಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.”

ಕುರಿಯನ್ ಅವರ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪುವ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯವರು ಮುಂದೆ ಕೊಲಂಬೋ ಡೇರಿ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಸೀನಿಯರ್ ಫೆಲೋಸಿಪ್‌ಗಾಗಿ ನ್ಯೂಜಿಲೆಂಡ್ ಮತ್ತು ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ ದೇಶಗಳಿಗೆ ನಿಯೋಜಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ನ್ಯೂಜಿಲೆಂಡಿನ ಮ್ಯಾಸೆ ಅಗ್ರಿಕಲ್ಚರರ್ ಕಾಲೇಜಿನ ಡೇರಿ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹೈನುಗಾರಿಕೆ ಬಗ್ಗೆ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನೂ ಉಳಿದರೆ ತಿಂಗಳನ್ನು ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾದಲ್ಲಿನ ಕಲಿಕೆಗೂ ಮೀಸಲಿಡುವ ಕುರಿಯನ್, ಅಲ್ಲಿನ ಜನರ ಸಜ್ಜನಿಕೆಯಿಂದ ಆಕರ್ಷಿತರಾಗುತ್ತಾರೆ. ನ್ಯೂಜಿಲೆಂಡ್ ದೇಶ ಕುರಿಯನ್ ಅವರ ಡೇರಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಬಗೆಗಿನ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಹಲವಾರು ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ತೆರೆದಿಡುತ್ತದೆ.

ಹೀಗೆ ಆಧುನಿಕ ಡೇರಿ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಿದ್ದ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕಾಗಿ ಇಂತಹದೊಂದು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಕುರಿಯನ್ ಅವರ ಜಾಣ್ಮೆ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ, ಕೈರಾ ಹಾಲು ಒಕ್ಕೂಟ ಹಾಗೂ ರೈತರ ಪ್ರಶಂಸೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆಯಲ್ಲದೆ ಮುಂದೆ ಸಹಕಾರಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿನ ಆಧುನಿಕ ಡೇರಿ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಮುನ್ನುಡಿ ಬರೆಯುತ್ತದೆ.

* * * * *

ಕ್ಷೀರಸಾಗರ ಮಾಸ ಪತ್ರಿಕೆ

ರಾಜ್ಯ ಸಹಕಾರಿ ಹೈನುಗಾರರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ
ಕ್ಷೀರಸಾಗರ ಚಂದದಾರರಾಗಲು **ಅಜೀವ ಚಂದಾ**
ರೂ.: 900.00 ಮೊತ್ತದ ಚೆಕ್ ಅಥವಾ ಡಿಡಿಯನ್ನು

Managing Director, KMF, Bengaluru
ರವರ ಹೆಸರಿಗೆ ಪಡೆದು ಕೊಳ್ಳುವುದು.

ಡಿ.ಡಿ.ಯನ್ನು ಪತ್ರದ ಮುಖೇನ ತಮ್ಮ ಪೂರ್ಣ
ವಿಳಾಸ, ಪಿನ್‌ಕೋಡ್ ಮತ್ತು ಮೊಬೈಲ್ ನಂ. ಅನ್ನು
ನಮೂದಿಸಿ ಈ ಕೆಳಕಂಡ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸುವುದು.

ಸಂಪಾದಕರು, ಕ್ಷೀರಸಾಗರ, ಮಾಸ ಪತ್ರಿಕೆ,
ಕರ್ನಾಟಕ ಹಾಲು ಮಹಾ ಮಂಡಳಿ, ಕೆ.ಎಂ.ಎಫ್.

ಕಾಂಪ್ಲೆಕ್ಸ್, ಡಾ.ಎಂ.ಹೆಚ್. ಮರೀಗೌಡ ರಸ್ತೆ,

ಬೆಂಗಳೂರು- 560 029.

ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿವರಗಳಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ:

ಜೆ. ನವೀನ್ ಕುಮಾರ್, ಸಹಾಯಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು

ದೂರವಾಣಿ: **080-26096890**

ಕ್ಷೀರಸಾಗರ, ಮಾಸ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲು
ಉತ್ತಮ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ನೀಡಬಯಸುವವರು

ಇ-ಮೇಲ್: **kmfksheerasagara@gmail.com**

ಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಡಲು ಕೋರಿದೆ.

ಹಶುಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಲಿನ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಮೇವು ಪೂರೈಕೆಯೊಂದೇ ಸೂಕ್ತ ಮದ್ದು

ಡಾ|| ಎಲ್. ರಾಘವೇಂದ್ರ, ಎಂ.ವಿ.ಎಸ್.ಸಿ.
ಜಂಟಿ ನಿರ್ದೇಶಕರು
ಪ.ಸಂ. ವಿಭಾಗ, ಕೆ.ಎಂ.ಎಫ್.

ಪಶುವೊಂದರಿಂದ ಹಿಂಡಲ್ಪಟ್ಟ ಹಾಲು ಗುಣಮಟ್ಟದ್ದಾಗಿಲ್ಲ ಎನ್ನಲು ಮೊದಲ ಹಾಗೂ ಅತಿ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವೊಂದು ಇದೆ ಎನ್ನಬಹುದಾದರೆ ಅದು ಪಶುಗಳನ್ನು ಕಾಡುವ ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆ ಅಥವಾ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶಗಳ ಕೊರತೆಯ ಸಮಸ್ಯೆಯಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೇನಲ್ಲ. ಇಂಜೆಕ್ಷನ್, ಮಾತ್ರ, ಮದ್ದು ಹಾಗೂ ಟಾನಿಕ್ ಬಳಸಿ ಪಶುಗಳನ್ನು ಉಪಚರಿಸುವುದರಿಂದ ಈ ಸಮಸ್ಯೆ ಸುಧಾರಣೆಗೊಳ್ಳದು ಎಂಬ ವಿಚಾರವನ್ನು ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದಕರು ಇಲ್ಲಿ ನೆನಪಿಡಬೇಕು. ಹಾಗಿದ್ದ ಮೇಲೆ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಪರಿಹಾರವಾದರೂ ಏನು? ಇದನ್ನು ಹುಡುಕಲು ಹೊರಟ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಹೈನುಗಾರ ಮೊದಲು ಹಾಲೆಂದರೇನು? ಅದು ಏನೆಲ್ಲಾ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ? ಎಂಬಂಥ

ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಗಳೇನೆಂಬುದನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವಂತಾಗಬೇಕು.

ಪ್ರತಿ 100 ಗ್ರಾಂ ಪರಿಮಾಣದಷ್ಟು ಹಸುವಿನ ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಶತ 87.5 ರಷ್ಟು ಪಾಲು ನೀರಿನದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಉಳಿಕೆ ಪ್ರತಿ ಶತ 12.5 ರಷ್ಟು ಪಾಲು ಮಾತ್ರ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ. 12.5 ಗ್ರಾಂ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ಪೈಕಿ ಪ್ರತಿ ಶತ 4 ರಷ್ಟು ಜಿಡ್ಡಿನಾಂಶ ದ ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿದ್ದರೆ ಮಿಕ್ಕ ಪ್ರತಿ ಶತ 8.50 ರಷ್ಟು ಕೊಡುಗೆ ಜಿಡ್ಡೇತರ ಘನಾಂಶ ಎನ್ನಲಾಗುವ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದಕ ಸಹಕಾರ ಸಂಘ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಲ್ಯಾಕ್ಟೋಮೀಟರ್ ರೀಡಿಂಗ್‌ಗೆ ಸಹಕರಿಸುವ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ಗುಂಪನ್ನು ಜಿಡ್ಡೇತರ ಘನಾಂಶ ಅಥವಾ ಜಿಡ್ಡು ರಹಿತ ಘನಾಂಶ ಅಥವಾ ಆಂಗ್ಲ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಲಿಡ್ ನಾಟ್ ಫ್ಯಾಟ್ (ಎಸ್.ಎನ್.ಎಫ್.) ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಜಿಡ್ಡೇತರ ಘನಾಂಶ ಒಟ್ಟು ನಾಲ್ಕು ಬಗೆಯ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಅವು ಯಾವೆಲ್ಲಾ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳು ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಜಿಡ್ಡೇತರ ಘನಾಂಶ ಅಥವಾ ಜಿಡ್ಡು ರಹಿತ ಘನಾಂಶ ಅಥವಾ ಸಾಲಿಡ್ ನಾಟ್ ಫ್ಯಾಟ್ (ಎಸ್.ಎನ್.ಎಫ್.)		
ಕ್ರ.ಸಂ.	ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಫ್. ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳು	ಒಟ್ಟಾರೆ ಜಿಡ್ಡೇತರ ಘನಾಂಶದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಪಾಲು? (ಸರಾಸರಿ ಪ್ರತಿ ಶತ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರದಲ್ಲಿ)
1	ಕಾರ್ಬೋಹೈಡ್ರೇಟ್ (ಶರ್ಕರಾಂಶ)	3.5
2	ಪ್ರೋಟೀನ್ (ಸಸಾರಜನಕಾಂಶ)	3.5
3	ಮಿನರಲ್ಸ್ (ಖನಿಜಾಂಶಗಳು)	1.0
4	ವೈಟಮಿನ್ಸ್ (ಅನ್ನಾಂಗಗಳು)	0.5
	ಒಟ್ಟು (ಎಸ್.ಎನ್.ಎಫ್.)	8.5

ಸರಾಸರಿ ಪ್ರತಿ ಶತ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರದಲ್ಲಿ ಹಾಲು ಹೊಂದಿರಬೇಕಾದ ಈ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳು ಅದು ಹೊಂದಿಲ್ಲ ಎಂದಾಗಿದ್ದರೆ ಈ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳು ಹಾಲಿನ ಮೂಲಕ ಸೋರಿಕೆಯಾಗಬೇಕಾದ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸೋರಿಕೆಯಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದರ್ಥ. ದೇಹದಲ್ಲಿ ಜರುಗುವ ಹಾಲುತ್ಪಾದನೆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಕೆಚ್ಚಲಿಗೆ ಸರಬರಾಜಾಗುವ ರಕ್ತದ ಪರಿಮಾಣವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ. ತೂಕದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು

450 ಕೆ.ಜಿ. ಯಷ್ಟು ಭಾರವಿರುವ ಪಶು ತನ್ನ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 25 ಲೀಟರ್ ನಷ್ಟು ರಕ್ತವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಕೆಚ್ಚಲಿನೊಳಗೆ ಈ ರಕ್ತ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಪರಿಚಲನೆಯಾಗುವ ಮೂಲಕ ಹಾಲುತ್ಪಾದನೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಲೀಟರ್‌ನಷ್ಟು ಹಾಲುತ್ಪಾದನೆಯಾಗಲು ಕನಿಷ್ಠವೆಂದರೂ ಸುಮಾರು 400 ರಿಂದ 500 ಲೀಟರ್ ನಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದ ರಕ್ತ ಕೆಚ್ಚಲಿನ ಮೂಲಕ ಹಾದುಹೋಗುವಂತಾಗಬೇಕು. ಅಷ್ಟೊಂದು ಪ್ರಮಾಣದ

ರಕ್ತ ಪಶುವಿನ ದೇಹದೊಳಗಿರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ನಿಜ. ಆದರೆ ದೇಹದೊಳಗೆ ಲಭ್ಯವಿರುವ 25 ಲೀಟರ್ ನಷ್ಟು ರಕ್ತ ಕೆಚ್ಚಲಿನೊಳಗೆ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಪರಿಚಲನೆಯಾಗುವ ಮೂಲಕ ಹಾಲುತ್ಪಾದನೆಯಾಗಲಿದೆ. ರಕ್ತದಲ್ಲಿ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ಮಟ್ಟ ಕುಸಿತಗೊಂಡಿದೆ ಎಂದಾಗಿದ್ದಾಗ ಅಂತಹ ರಕ್ತದಿಂದ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗುವ ಹಾಲು ಸಹಿತ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರಲೇಬೇಕಿದ್ದ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಹಾಲು ಒಂದು ಪರಿಪೂರ್ಣ ಆಹಾರ ಎಂಬುದನ್ನು ಇಡೀ ಜಗತ್ತೇ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದೆ. ಏಕೆ ಗೊತ್ತೇ? ತೊಟ್ಟಲಿನಲ್ಲಿ ಕೇಕೆ ಹಾಕುವ ಕಂದಮ್ಮಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದು ಬದುಕಿನ ಮುಸ್ಸಂಜೆಯಲ್ಲಿರುವ ವಯಸ್ಕರವರೆಗೂ ಅದು ಎಲ್ಲ ಅಗತ್ಯ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳನ್ನು ದೇಹಕ್ಕೆ ಪೂರೈಕೆ ಮಾಡಲಿದೆ ಎಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ. ಪೋಷಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕಾದ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಹಾಲು ಹೊಂದಿದೆ ಎಂದಾಗಿದ್ದಾಗ ಮಾತ್ರ ಅದು ಪರಿಪೂರ್ಣ ಪೇಯ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಫಿಟ್. ಶಿಫಾರಸು ಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಲು ಪೋಷಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಲ್ಲ ಎಂದಾಗಿದ್ದರೆ ಗುಣಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅದು ಕಳಪೆ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಹಜ. ಅಂತಹ ಹಾಲಿನ ಸೇವನೆಯಿಂದ ದೇಹಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಲಾಭ ಸಿಗದು. ಈ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಸರ್ಕಾರ ಇದೀಗ ಎಫ್.ಎಸ್.ಎಸ್.ಎ. ಕಾಯಿದೆಯಡಿ ಟೋನ್ಡ್ ಹಾಲು ಕನಿಷ್ಠ 3.0% ನಷ್ಟು ಜಿಡ್ಡಿನಾಂಶ ಹಾಗೂ 8.5% ನಷ್ಟು ಜಿಡ್ಡೇತರ ಘನಾಂಶವನ್ನು ಹೊಂದಿರಲೇಬೇಕೆಂಬ ನಿರ್ಬಂಧವನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿದೆ. ಮೇಲಾಗಿ ಸರ್ಕಾರ ಇಂದು ಪ್ರತಿ ಲೀಟರ್ ಹಾಲುತ್ಪಾದನೆಗೆ ಉತ್ಪಾದಕರಿಗಂದು ನೀಡುತ್ತಿರುವ 5 ರೂ. ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನದ ಸ್ವೀಕರಣಗೂ ಸಹಿತ ಕನಿಷ್ಠ ಗುಣಾತ್ಮಕತೆ

ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಹಾಲು ತೇರ್ಗಡೆಯಾಗಿರಲೇಬೇಕು ಎಂಬ ನಿರ್ಬಂಧವನ್ನು ಸಹಿತ ವಿಧಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪಶುವೊಂದರಿಂದ ಹಿಂಡುಟ್ಟ ಹಾಲು ಗುಣಮಟ್ಟ ತೇರ್ಗಡೆಗೆ ಬೇಕಿರುವಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಲ್ಲ ಎಂದಾಗಿದ್ದರೆ “ಮೇವು ಪೂರೈಕೆಯಲ್ಲಿನ ನ್ಯೂನತೆಯೇ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಮೂಲ ಕಾರಣ” ಎನ್ನಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅಂದರೆ “ಬೇಡಿಕೆ ಇರುವಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ” ಪಶುವಿಗೆ ಮೇವು ಪೂರೈಕೆಯಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಇದರರ್ಥ. ಇಲ್ಲಿ ಬೇಡಿಕೆ ಎಂಬ ಪದಕ್ಕಿರುವ ಅರ್ಥವಾದರೂ ಏನು ಗೊತ್ತೇ? ಪಶುವಿನ ದೇಹತೂಕವೆಷ್ಟು? ಪ್ರತಿ ದಿನ ಅದು ಎಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದ ಹಾಲನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತಿದೆ? ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಜಿಡ್ಡು ಮತ್ತು ಘನಾಂಶದ ಪ್ರಮಾಣ ಎಷ್ಟಿದೆ? ಪಶು ಗರ್ಭ ಧರಿಸಿದೆಯೇ? ಹೌದು ಎಂದಾಗಿದ್ದರೆ ಎಷ್ಟು ತಿಂಗಳ ಗರ್ಭವತಿ ಹಸು ಅದಾಗಿದೆ? ಎಂಬೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಸಿಗುವ ಉತ್ತರಗಳೇ ಇಲ್ಲಿ ಮೇವಿನ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸಿರುವ ಅಂಶಗಳಾಗಿವೆ. ಉತ್ಪಾದಿಸಿದ ಹಾಲು ಗುಣಮಟ್ಟದ್ದಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದಾಗಿದ್ದರೆ ಹಾಲುತ್ಪಾದಕ ಆರ್ಥಿಕ ನಷ್ಟ ಅನುಭವಿಸುವುದು ನಿಶ್ಚಿತ. ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯಿಂದ ಹೊರಬರಲು ಹೈನುಗಾರನಿಗಿರುವ ಏಕ ಮಾತ್ರ ಪರಿಹಾರ ಎಂದರೆ ಬೇಡಿಕೆಯಾನುಸಾರ ಪಶುವಿಗೆ ಮೇವನ್ನು ಪೂರೈಕೆ ಮಾಡುವುದು.

ಮೇವಿನ ಪೂರೈಕೆ ಹೇಗಿರಬೇಕು?

ಪಶುವೊಂದು ಪ್ರತಿ ದಿನ 10 ಲೀಟರ್ ನಷ್ಟು ಹಾಲನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತಿದೆ ಎಂದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳೋಣ. ಹಾಗಿದ್ದ ಮೇಲೆ ಆ ಪಶುವಿಗೆ ಮೇವಿನ ಪೂರೈಕೆ ಹೇಗಿರಬೇಕು? ಕೆಳಗಿನ ಕೋಷ್ಟಕವನ್ನೊಮ್ಮೆ ಗಮನಿಸಿ:

ಕ್ರ.ಸಂ.	ವಿವರ	ಸಮತೋಲಿತ ಪಶು ಆಹಾರ	ಹಸಿರು ಮೇವು	ಒಣ ಮೇವು
1	ಶರೀರದಪೋಷಣೆಗಾಗಿ(1 ದಿನಕ್ಕೆ)	1 ಕೆ.ಜಿ.		
2	ಹಾಲುತ್ಪಾದನೆಗಾಗಿ (10 ಲೀಟರ್)	3.5 ಕೆ.ಜಿ.	30 ಕೆ.ಜಿ.	3 ಕೆ.ಜಿ.

ಸೂಚನೆ:

- 1) ಪ್ರತಿ ಲೀಟರ್ ಹಾಲುತ್ಪಾದನೆಗೆ ಸಮತೋಲಿತ ಪಶು ಆಹಾರದ ಬೇಡಿಕೆ - 350 ಗ್ರಾಂ.
- 2) 30 ಕೆ.ಜಿ. ಹಸಿರುಮೇವು + 3 ಕೆ.ಜಿ ಒಣ ಮೇವು = 2.5 ಕೆ.ಜಿ ಸಮತೋಲಿತ ಪಶು ಆಹಾರ.

3) ಐದು ಕೆ.ಜಿ. ಒಣ ಮೇವು = ಒಂದು ಕೆ.ಜಿ. ಹಸಿರು ಮೇವು.

ಮೇವು ಪೂರೈಕೆ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಹೈನುಗಾರ ತಪ್ಪೆಸಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಎಂದಾಗಿದ್ದರೆ ಈ ಕುರಿತು ತಜ್ಞ ಪಶುವೈದ್ಯರು ನೀಡುವ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ತಪ್ಪದೇ ಪಾಲಿಸುವಂತಾಗಬೇಕು.

ಮಂತ್ರಕ್ಕೆ ಮಾವಿನಕಾಯಿ ಉದರದು ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಅದೇರೀತಿ ಮಂತ್ರಕ್ಕೆ ಹಾಲುತ್ಪಾದನೆಯಾಗಲೀ, ಹಾಲಿನ ಗುಣಮಟ್ಟವಾಗಲೀ ಸುಧಾರಣೆಗೊಳ್ಳದು. ಜತೆಗೆ ಔಷಧೋಪಚಾರ ಸಹಿತ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಸೂಕ್ತ ಪರಿಹಾರವೇನಲ್ಲ ಎಂಬ ವಿಚಾರ ನೆನಪಿರಲಿ. ಬೇಡಿಕೆಯಾನುಸಾರ ಪಶುವಿಗೆ ಮೇವು ಪೂರೈಕೆ ಮಾಡುವುದೊಂದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮತ್ಯಾವುದೇ ಉಪಚಾರ ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾರದು.

ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲ ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದನಾ ದೇಶಗಳ ಪೈಕಿ ಭಾರತ ಇಂದು ದೈತ್ಯ ದೇಶ ಎನಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಅಂದರೆ ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ದೇಶವಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದೆ. ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ದಿನದಿಂದ ದಿನಕ್ಕೆ ಸ್ಪರ್ಧೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿರುವ ಇಂದಿನ ಈ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಬೇಕಿರುವುದು ಕೇವಲ ದಾಖಲೆ ಪ್ರಮಾಣದ ಹಾಲುತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ ಗುಣಾತ್ಮಕ ಹಾಲು. ಹೌದು. ಹಾಲು ಒಕ್ಕೂಟಗಳ ಸಮಗ್ರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಗುಣಮಟ್ಟವೊಂದೇ ಸೂಕ್ತ ಬುನಾದಿ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕ್ಷೇತ್ರ ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಆಗುತ್ತಿರುವ ಇಂದಿನ ಈ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಉತ್ಪಾದಕರು ಮೇವು ಪೂರೈಕಾ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸಹಿತ ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಆಗಬೇಕಿದೆ ಎಂಬುದು ಇಂದಿನ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅನಿವಾರ್ಯ. ಕಳಪೆ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಹಾಲಿನ ಪೂರೈಕೆ ಸಂಘದ ಆರ್ಥಿಕತೆಗೆ ಮಾರಕ. ಪೈಪೋಟಿ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಹಾಲು ಒಕ್ಕೂಟಗಳು ಸ್ಪರ್ಧೆಗೆ ಸಿಲುಕಿ ನಶಿಸಿ ಹೋಗಬಾರದು ಎಂದು ಹಾಲುತ್ಪಾದಕರು ಭಾವಿಸುವುದೇ ಆದರೆ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಪೋಷಣೆ ಮಾಡದೆ ತಮಗೆ ಬೇರೆ ದಾರಿಯೇ ಇಲ್ಲ ಎಂಬ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಮೊದಲು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತಾಗಬೇಕು. ಗುಣಮಟ್ಟ ಪೋಷಣೆ ಅನಿವಾರ್ಯ ಎನ್ನುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಜ್ಞ ಪಶುವೈದ್ಯರು ನೀಡುವ ಎಲ್ಲ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಹಾಲುತ್ಪಾದಕರು ತಪ್ಪದೇ ಪಾಲಿಸುವಂತಾಗಬೇಕು. ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡಿದ ಹಾಲು ಗುಣಮಟ್ಟದ್ದಾಗಿದೆ ಎಂದಾಗಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಇತ್ತ ಸಂಘವೂ ಸುಭದ್ರ. ಅತ್ತ ಒಕ್ಕೂಟವೂ ಸುಭದ್ರ. ಕಳಪೆ ಹಾಲಿನ ಪ್ರಮಾಣ ಉಲ್ಬಣಗೊಂಡಿತು ಎಂದಾಗಿಬಿಟ್ಟರೆ ಸಂಘಗಳು ಹಾಗು ಒಕ್ಕೂಟಗಳು ತಲ್ಲಣಗೊಳ್ಳುವುದು ನಿಶ್ಚಿತ. ಗುಣಾತ್ಮಕ ಹಾಲುತ್ಪಾದನೆ ಬಗ್ಗೆ ಎಲ್ಲ ಹಾಲುತ್ಪಾದಕರೂ ಸೂಕ್ತ

ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತೆ ವಹಿಸುವಂತಾಗಬೇಕು. ಹಾಗಿದ್ದಾಗ ಮಾತ್ರ ಹೈನುಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನೆಮ್ಮದಿಯ ದಿನಗಳನ್ನು ಕಾಣಲು ಸಾಧ್ಯ.

ನೆನಪಿಡಿ:

ಗುಣಾತ್ಮಕ ಹಾಲನ್ನು ಸರಬರಾಜು ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಉತ್ಪಾದಕರು ಸಂಘಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವಂತಾದಾಗ ಮಾತ್ರ ಸಂಘಗಳು ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದಕರನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯ. ಕಳಪೆ ಹಾಲನ್ನು ಸಂಘಕ್ಕೆ ಸರಬರಾಜು ಮಾಡಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಉತ್ಪಾದಕರು ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವೇ ನಾಶ ಮಾಡಿಕೊಂಡಂತೆ ಎಂಬ ವಿಚಾರ ಸಹಿತ ನೆನಪಿರಲಿ. ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಕಾಪಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದಕರು ಮೊದಲು ಬದ್ಧತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವಂತಾಗಬೇಕು. ಹಾಗಿದ್ದಾಗ ಮಾತ್ರ ಒಕ್ಕೂಟಗಳಿಗೆ ಇಂದಿನ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಮರವನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಎದುರಿಸಲು ಹಾಗು ಜಯಿಸಿ ಬರಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು.

ಉತ್ತಮ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಹಾಲು ಎಂಬುದನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಹಾಲು ಮಹಾಮಂಡಳ ಈ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಂಡು ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ಮೇಲಾಗಿ “ನಂದಿನಿ ಬ್ರಾಂಡ್” ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಇದು ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತಿರುವ ಹಾಲು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿನ ಬಹುತೇಕ ಗ್ರಾಹಕರ ಮೆಚ್ಚುಗೆಗೂ ಪಾತ್ರವಾಗಿದೆ. ಆದರೂ ಈ ಸಾಧನೆ ಏನೇನೂ ಸಾಲದು ಎಂಬುದು ನನ್ನ ಭಾವನೆ. ನಂದಿನಿ ಬ್ರಾಂಡ್ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಮನೆ-ಮನದಲ್ಲಿ ನಳ ನಳಿಸುವಂತಾಗಬೇಕು. ಈ ಕುರಿತ ಗುರಿಯನ್ನು ತಲುಪುವಂತಾಗಲು ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದಕ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳಿಗಿರುವ ಏಕ ಮಾತ್ರ ಶಕ್ತಿವರ್ಧಕ ಎಂದರೆ ಅದು ಗುಣಾತ್ಮಕ ಹಾಲಿನ ಸಂಗ್ರಹಣೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಘಗಳಿಗೂ ಇದು ಅನ್ವಯವಾಗಲಿದೆ. ಜತೆಗಿಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲ ಒಕ್ಕೂಟಗಳು ಗ್ರಾಹಕರ ಮನಸನ್ನು ತಮ್ಮತ್ತ ಸೆಳೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತಾಗಲು ಇದು ಅತಿ ಮುಖ್ಯ ಎನಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ನಂದಿನಿ ವರ್ಚಸ್ಸಿಗೆ ಧಕ್ಕೆ ಉಂಟುಮಾಡದಂತೆ ಮುಂಜಾಗೃತೆ ವಹಿಸಿ ಗುಣಾತ್ಮಕ ಹಾಲುತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲ ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದಕರಿಗೆ ಈ ಲೇಖನ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ನೀಡಲಿದೆ ಎಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸಬಹುದೇ?

* * * * *

